

KONINKRIJK BELGIË

ADVIES 42.158/1

VAN DE AFDELING WETGEVING
VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, eerste kamer, op 23 januari 2007 door de Minister van Sociale Zaken verzocht hem, binnen een termijn van dertig dagen, van advies te dienen over een voorontwerp van wet "betreffende de vergoeding voor de aflevering van farmaceutische specialiteiten in een voor het publiek opengestelde apotheek waarvoor een tussenkomst is voorzien door de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging", heeft op 1 februari 2007 het volgende advies gegeven:

Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, heeft de afdeling wetgeving zich in hoofdzaak beperkt tot het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond ⁽¹⁾, alsmede van de vraag of aan de voorgeschreven vormvereisten is voldaan.

*
* *

STREKKING EN RECHTSGROND VAN HET VOORONTWERP VAN WET

Het om advies voorgelegde voorontwerp van wet strekt er in hoofdzaak toe om de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, te wijzigen, rekening houdende met de regeling die met betrekking tot de "farmaceutische zorg" bij de wet van 1 mei 2006 werd ingeschreven in het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen (zie de artikelen 2 tot 5 van het ontwerp).

Meer in het bijzonder wordt met de ontworpen wijzigingen van de gecoördineerde wet een aanpassing beoogd van de wijze van vergoeding van de apothekers die farmaceutische specialiteiten afleveren in een voor het publiek opengestelde apotheek en die derhalve de beoogde farmaceutische zorg verlenen.

De algemene delegatiebepaling van het ontworpen artikel 35octies, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet (artikel 4 van het ontwerp), waarin in algemene zin wordt verwezen naar "de geneesmiddelen voor menselijk gebruik, bedoeld in artikel 1, § 1, 1), a), van de wet van 25 maart 1964 op de geneesmiddelen", mag niet uit het oog doen verliezen dat het ontworpen vergoedingssysteem uitsluitend betrekking heeft op de vergoedbare geneesmiddelen. In de memorie van toelichting wordt er wat dat betreft op gewezen dat het ontworpen systeem niet toe te passen valt op de niet-vergoedbare geneesmiddelen en dat de ontworpen wet het daarom mogelijk maakt "andere honoraria in te voeren die met name zouden kunnen bestaan in een specifiek honorarium op de niet

⁽¹⁾ Nu het om een voorontwerp van wet gaat, wordt onder "rechtsgrond" verstaan de overeenstemming met de hogere rechtsnormen.

vergoedbare geneesmiddelen, ter vergoeding van bepaalde duidelijk omschreven taken zoals de registratie van afgeleverde niet vergoedbare geneesmiddelen en de preventie van interacties met de andere medicatie die de patiënt inneemt". Alhoewel zulks niet met evenveel woorden wordt verduidelijkt in de memorie van toelichting, is de ontworpen regeling trouwens evenmin van toepassing op de magistrale bereidingen.

Het in het ontwerp geregelde honorarium voor de vergoedbare geneesmiddelen bestaat uit een vast honorarium per aflevering en een marge die wordt berekend op de prijs buiten bedrijf van het afgeleverde geneesmiddel. Zowel het honorarium als de marge maken deel uit van de publieksprijs van het betrokken geneesmiddel.

Omdat de materiële kosten van een geneesmiddel en de intellectuele handelingen die de apotheker n.a.v. de aflevering verricht, variëren al naar gelang het type van geneesmiddel, kunnen niet voor alle geneesmiddelen dezelfde honoraria en dezelfde marges worden vastgesteld. Het ontwerp voorziet daarom in de mogelijkheid om de geneesmiddelen in groepen in te delen op basis van diverse door de Koning vast te stellen criteria.

Benevens het toekennen van een honorarium aan de apothekers voorziet het ontwerp van wet in nog twee andere mechanismen. Eén mechanisme betreft het beheer van het globale bedrag van de vergoeding van apothekers van een voor het publiek opengestelde apotheek. Een ander mechanisme strekt ertoe te voorkomen dat het nieuw ontworpen vergoedingssysteem onvoorziene uitgaven veroorzaakt.

Het ontwerp van wet strekt er tevens toe een aantal wijzigingen aan te brengen in de programmawet van 22 december 1989 (artikelen 6 tot 8) en voorziet in een dubbele overgangsregeling (artikel 9). De Koning wordt ermee belast de datum van inwerkingtreding van de ontworpen wet te bepalen (artikel 10).

VORMVEREISTEN

Het ontwerp van wet dient overeenkomstig artikel 15 van de wet van 25 april 1963 betreffende het beheer van de instellingen van openbaar nut voor sociale zekerheid en sociale voorzorg, om advies te worden voorgelegd aan hetzij de Nationale Arbeidsraad, hetzij het beheerscomité van de betrokken openbare instelling, zijnde *in casu* het Comité van de verzekering voor geneeskundige verzorging van het Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering. Uit de aan de Raad van State, afdeling administratie, meegedeelde documenten blijkt niet dat dergelijk advies is ingewonnen, noch dat in dat verband een beroep wordt gedaan op het spoedeisende karakter van de betrokken aangelegenheid om dat advies niet in te winnen.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Artikel 4

1. In het ontworpen artikel 35octies, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet, wordt aan de Koning de bevoegdheid verleend om "bij een in Ministerraad overlegd besluit, de voorwaarden en nadere regels (te) bepalen overeenkomstig dewelke de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen een financiële tegemoetkoming verleent voor het honorarium van de apothekers" voor de betrokken geneesmiddelen.

Dergelijke delegatiebepaling komt erop neer dat de wetgever weliswaar het principe van het honorarium in de gecoördineerde wet inschrijft, maar dat hij het voor het overige aan de Koning laat om, door middel van het vaststellen van "voorwaarden en nadere regels", concreet invulling te geven aan het aldus door hem ingevoerde begrip. De vaststelling dat de wetgever daarbij nalaat om de overigens vrij onbepaalde opdracht aan de Koning meer nauwkeurig af te bakenen of om een aantal criteria weer te geven die de Koning in ogenschouw dient te nemen bij het uitoefenen van de hem gedelegeerde bevoegdheid, maakt dat het ontwerp op dat punt bezwaarlijk in overeenstemming kan worden geacht met de publiekrechtelijke beginselen die de verhouding regelen tussen de wetgevende en de uitvoerende macht.

Overeenkomstig de voornoemde beginselen dienen immers de essentiële beleidskeuzen van een regeling door de wetgever te worden gemaakt en kan aan de uitvoerende macht slechts de nadere uitwerking van die beleidskeuzen worden overgelaten ⁽²⁾. Een door de wetgever te weinig nauwkeurig afgebakende bevoegdheidsopdracht of het ontbreken van beoordelingscriteria in de wet zijn daarmee niet in overeenstemming, aangezien zij erop neerkomen dat het eigenlijk de Koning is die een beleidskeuze maakt of verfijnt die door de wetgever niet of niet omstandig genoeg is verricht.

Uit wat voorafgaat volgt dat de bevoegdheidsopdracht aan de Koning, in het ontworpen artikel 35*octies*, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet, meer nauwkeurig zou moeten worden afgebakend of dat de wetgever erin aan de Koning criteria zou moeten aanreiken op grond waarvan deze de hem toevertrouwde bevoegdheid dient uit te oefenen.

2. Eenzelfde bezwaar als datgene dat onder 1 is verwoord, kan kleven aan de bevoegdheidsopdracht die aan het einde van het ontworpen artikel 35*octies*, § 2, derde lid, van de gecoördineerde wet wordt omschreven en waarbij de Koning wordt opgedragen "tevens de nadere regels (te bepalen) volgens dewelke een bepaald honorariumniveau wordt toegekend naar aanleiding van een aanvraag tot opname op (de) lijst". Indien deze bepaling impliceert dat de Koning volkomen vrij erover oordeelt welk honorariumniveau wordt toegepast naar aanleiding van een aanvraag tot opname, wordt hem een beleidskeuze gelaten die aan de wetgever zelf toekomt.

3. Het koninklijk besluit, bedoeld in het ontworpen artikel 35*octies*, § 1, eerste lid, van de gecoördineerde wet, "wordt genomen op voorstel van de Overeenkomstencommissie apothekers-verzekeringsinstellingen". De minister kan aan die commissie vragen om een voorstel te formuleren binnen een maand. Indien het voorstel niet binnen die termijn wordt geformuleerd of indien de minister er zich niet kan bij aansluiten, kan hij een eigen voorstel aan de commissie voorleggen, die er haar advies

⁽²⁾ Zie o.m. Arbitragehof, nr. 31/2004, 3 maart 2004, B.5.4.

over geeft binnen een termijn van een maand. Het advies wordt geacht te zijn gegeven indien het niet is geformuleerd binnen die termijn.

Ter wille van de rechtszekerheid zou de tekst van de ontworpen bepaling er duidelijker blijken van moeten geven dat het voorstel van de Overeenkomstencommissie zowel ambtshalve als op verzoek van de minister kan worden geformuleerd, en dat de Koning de betrokken bevoegdheid enkel kan uitoefenen indien er ofwel een voorstel van de Overeenkomstencommissie is, ofwel een voorstel van de minister waarover de Overeenkomstencommissie dient te adviseren.

Een gelijkaardige opmerking kan worden gemaakt bij het ontworpen artikel 35octies, § 2, derde lid, van de gecoördineerde wet.

4. In het ontworpen artikel 35octies, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wet, wordt melding gemaakt van "de goede farmaceutische praktijken zoals vastgelegd door de Koning in uitvoering van de bepalingen van artikel 4, § 2bis, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967 betreffende de uitoefening van de gezondheidszorgberoepen".

Er dient evenwel op te worden gewezen dat artikel 4, § 2bis, van het koninklijk besluit nr. 78 van 10 november 1967, de Koning opdraagt om "de principes en de richtsnoeren voor de goede farmaceutische praktijken" vast te leggen. Het verdient aanbeveling om de redactie van het ontworpen artikel 35octies, § 2, eerste lid, van de gecoördineerde wet, beter af te stemmen op die van artikel 4, § 2bis, van het koninklijk besluit nr. 78, waarnaar wordt verwezen.

5. In het ontworpen artikel 35octies, § 2, derde lid, van de gecoördineerde wet, wordt bepaald dat aan elke groep van vergoedbare farmaceutische specialiteiten een honorariumniveau wordt toegekend waarvan de waarde wordt bepaald door de minister, op voorstel van de Overeenkomstencommissie apothekers-verzekeringsinstellingen. Deze aan de minister verleende bevoegdheid is van verordenende aard en doet vragen rijzen omtrent de verenigbaarheid ervan met de grondwettelijke beginselen betreffende de uitoefening van de staatsmachten.

.../...

Dergelijke bevoegdheidsopdracht is immers moeilijk in overeenstemming te brengen met de in de Grondwet vervatte regels, omdat de verordenende macht aan de Koning, en niet aan de minister toekomt, en de wetgever met dergelijke delegatie ingrijpt in een prerogatief van de Koning. Niettemin kan worden aangenomen dat rechtstreekse delegaties van verordenende bevoegdheid aan ministers in een wet, kunnen worden gebillijkt indien de aldus gedelegeerde bevoegdheid betrekking heeft op een bijkomstige of detailmatige aangelegenheid die bovendien dringend moet worden geregeld.

Ermee rekening houdende dat de bevoegdheid die in het ontworpen artikel 35*octies*, § 2, derde lid, van de gecoördineerde wet, aan de minister wordt verleend een directe weerslag heeft op de vaststelling van het bedrag van het honorarium van de apothekers, is het zeer de vraag of dergelijke bevoegdheid als "bijkomstig" of "detailmatig" kan worden beschouwd. Het lijkt evenmin voor de hand liggend om de rechtstreekse bevoegdheidsdelegatie aan de minister te verantwoorden met verwijzing naar objectieve redenen die refereren aan het dringende karakter van de beoogde maatregelen. Niettemin doen de stellers van het ontwerp er goed aan om in de memorie van toelichting te verduidelijken op welke wijze de bevoegdheidsopdracht aan de minister valt in te passen in de zo-even geschetste grondwettelijke regels. Zo geen deugdelijke verantwoording voor de betrokken bevoegdheidsopdracht door de wetgever valt te geven, dient te worden overwogen de desbetreffende bevoegdheid aan de Koning op te dragen, mits dan uiteraard wordt voldaan aan de onder 1 vermelde voorwaarden ⁽³⁾.

6. In het ontworpen artikel 35*octies*, § 3, derde lid, van de gecoördineerde wet, wordt aan de minister de bevoegdheid verleend om, wanneer uit de herraaming in de maand april blijkt dat de globale vergoeding hoger ligt dan het maximaal bedrag dat werd vastgelegd voor de vergoeding van de in het ontwerp bedoelde apothekers, de

⁽³⁾ Nu rijst trouwens al de vraag hoe het bepaalde aan het einde van het ontworpen artikel 35*octies*, § 2, derde lid, van de gecoördineerde wet, naar luid waarvan de Koning de nadere regels bepaalt volgens dewelke een bepaald honorariumniveau wordt toegekend naar aanleiding van een aanvraag tot opname op de lijst, zich verhoudt tot de in datzelfde lid aan de minister toegekende bevoegdheid om de waarde van het honorariumniveau dat aan elke groep wordt toegekend, vast te stellen.

verzekeringstegemoetkoming gedurende een door de minister te bepalen periode te verminderen met een door hem vast te stellen percentage ⁽⁴⁾.

Ook deze bevoegdheidsdelegaties aan de minister dienen te worden getoetst aan de onder 5 weergegeven beginselen en nopen vanuit die optiek tot een verantwoording in de memorie van toelichting.

7. Onder voorbehoud van de opmerking onder 7, moet worden vastgesteld dat de zinsnede "het maximaal bedrag dat is vastgesteld voor het jaar t", in de Nederlandse tekst van het ontworpen artikel 35*octies*, § 3, derde lid, van de gecoördineerde wet, niet overeenstemt met de woorden "le montant maximum qui est fixé", in de Franse tekst. Deze discordantie moet worden verholpen.

⁽⁴⁾ Vergelijk met artikel 165, laatste lid, van de gecoördineerde wet, en de erin aan de Koning - en niet aan de minister - toegekende bevoegdheid op het vlak van de toepassing van het in die bepaling bedoelde verminderingspercentage.

De kamer was samengesteld uit

de Heren	M. VAN DAMME,	kamervoorzitter,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	staatsraden,
	A. SPRUYT, M. RIGAUX,	assessoren van de afdeling wetgeving,
Mevrouw	G. VERBERCKMOES,	griffier.

Het verslag werd uitgebracht door de H. L. VAN CALENBERGH, auditeur.

DE GRIFFIER,

DE VOORZITTER,

G. VERBERCKMOES

M. VAN DAMME

ROYAUME DE BELGIQUE

Avis 42.158/1

DE LA SECTION DE LÉGISLATION
DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, première chambre, saisi par le Ministre des Affaires sociales, le 23 janvier 2007, d'une demande d'avis, dans un délai de trente jours, sur un avant-projet de loi "relative à la rémunération pour la délivrance des spécialités pharmaceutiques dans une officine pharmaceutique ouverte au public pour lesquelles une intervention de l'assurance obligatoire des soins de santé est prévue", a donné le 1er février 2007 l'avis suivant:

En application de l'article 84, § 3, alinéa 1er, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, la section de législation a fait porter son examen essentiellement sur la compétence de l'auteur de l'acte, le fondement juridique ⁽¹⁾ et l'accomplissement des formalités prescrites.

*

* *

PORTÉE ET FONDEMENT JURIDIQUE DE L'AVANT-PROJET DE LOI

L'avant-projet de loi soumis pour avis vise essentiellement à modifier la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, compte tenu du régime des "soins pharmaceutiques" inscrit par la loi du 1er mai 2006 dans l'arrêté royal n° 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé (voir les articles 2 à 5 du projet).

Plus particulièrement, les modifications en projet de la loi coordonnée visent à adapter le mode de rémunération des pharmaciens qui délivrent ces spécialités pharmaceutiques dans une officine pharmaceutique ouverte au public et qui, par conséquent, fournissent les soins pharmaceutiques visés.

La délégation générale contenue à l'article 35^{octies}, § 1er, alinéa 1er, en projet, de la loi coordonnée (article 4 du projet), qui fait référence de manière générale aux "médicaments à usage humain, visés à l'article 1er, § 1er, 1), a) de la loi du 25 mars 1964 sur les médicaments", ne peut faire perdre de vue que le système de rémunération en projet concerne exclusivement les médicaments remboursables. L'exposé des motifs souligne à cet égard que le système en projet ne peut être appliqué aux médicaments non remboursables et que la loi en projet donne dès lors la possibilité de "créer d'autres honoraires qui pourraient notamment consister en un honoraire spécifique sur les médicaments non remboursés, rémunérant certaines activités clairement définies comme l'enregistrement des médicaments non remboursés délivrés et la prévention des interactions avec l'ensemble de la médication du patient". Bien que l'exposé des motifs ne le précise pas explicitement, le régime en projet n'est d'ailleurs pas non plus applicable aux préparations magistrales.

⁽¹⁾ S'agissant d'un avant-projet de loi, on entend par "fondement juridique" la conformité aux normes supérieures.

L'honoraire prévu dans le projet pour les médicaments remboursables se compose d'un honoraire fixe par délivrance et d'une marge calculée sur le prix ex usine du médicament délivré. Tant l'honoraire que la marge font partie du prix public du médicament concerné.

Les coûts matériels d'un médicament et les actes intellectuels qu'accomplit le pharmacien lors de la délivrance, variant selon le type de médicament, il n'est pas possible de fixer les mêmes honoraires et marges pour tous les médicaments. Le projet prévoit ainsi la possibilité de répartir les médicaments en groupes sur la base de plusieurs critères à déterminer par le Roi.

Outre l'attribution d'un honoraire aux pharmaciens, le projet de loi prévoit deux autres mécanismes. L'un concerne la gestion de la masse globale de la rémunération des pharmaciens en officine ouverte au public. L'autre vise à prévenir que le nouveau système de rémunération en projet n'engendre des dépenses non prévues.

Le projet de loi vise également à apporter un certain nombre de modifications à la loi-programme du 22 décembre 1989 (articles 6 à 8) et prévoit un double régime transitoire (article 9). Le Roi est chargé de fixer la date d'entrée en vigueur de la loi en projet (article 10).

FORMALITÉS

Conformément à l'article 15 de la loi du 25 avril 1963 sur la gestion des organismes d'intérêt public de sécurité sociale et de prévoyance sociale, le projet de loi doit être soumis pour avis soit au Conseil national du travail, soit au comité de gestion de l'organisme public concerné, à savoir en l'espèce le Comité de l'assurance soins de santé de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité. Il ne ressort pas des documents communiqués au Conseil d'État, section d'administration, que pareil avis ait été recueilli ni qu'à cet égard, l'urgence de la matière concerné ait été invoquée pour ne pas demander cet avis.

EXAMEN DU TEXTE

Article 4

1. L'article 35octies, § 1er, alinéa 1er, en projet, de la loi coordonnée confère au Roi le pouvoir de "fixer, par arrêté délibéré en Conseil des Ministres, les conditions et les règles selon lesquelles l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités accorde une intervention financière pour l'honoraire du pharmacien" pour les médicaments concernés.

Par cette délégation, le législateur inscrit certes le principe de l'honoraire dans la loi coordonnée, mais au demeurant, il laisse au Roi le soin de concrétiser, en fixant "[des] conditions et [des] règles", la notion qu'il a ainsi introduite. Étant donné que le législateur néglige à cet égard de délimiter plus précisément la mission, au demeurant relativement vague, confiée au Roi ou de mentionner un certain nombre de critères dont le Roi doit tenir compte dans l'exercice du pouvoir qui lui est délégué, le projet ne peut guère être considéré à cet égard comme étant conforme aux principes de droit public qui régissent le rapport entre le pouvoir législatif et le pouvoir exécutif.

Conformément à ces principes, c'est en effet au législateur qu'il appartient de fixer les choix essentiels d'une politique, et seul le soin d'arrêter les modalités de la mise en œuvre de ces choix peut être laissé au pouvoir exécutif ⁽²⁾. En délimitant une délégation de pouvoir d'une manière imprécise ou en omettant de fixer des critères d'évaluation, le législateur ne se conforme pas à ces principes, étant donné que ce serait alors en fait le Roi qui ferait ou préciserait un choix politique que le législateur a omis de faire ou n'a pas fait de manière suffisamment détaillée.

Il découle de ce qui précède que l'article 35octies, § 1er, alinéa 1er, en projet, de la loi coordonnée devrait circonscrire avec davantage de précision le pouvoir qu'il délègue au Roi ou qu'il devrait donner au Roi des critères sur la base desquels le pouvoir qui lui est conféré doit être exercé.

2. Une objection similaire à celle indiquée au point 1, peut être formulée concernant la délégation de pouvoir, qui est définie à la fin de l'article 35octies, § 2, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée et selon laquelle le Roi est chargé de "(fixer) également les règles suivant lesquelles un certain niveau d'honoraire est attribué suite à

⁽²⁾ Voir notamment Cour d'arbitrage, n/ 31/2004, 3 mars 2004, B.5.4.

une demande d'inscription dans (la) liste". Si cette disposition implique que le Roi apprécie en toute liberté le niveau d'honoraire qui est appliqué à la suite d'une demande d'inscription, il lui est laissé un choix politique qui appartient au législateur même.

3. L'arrêté royal, visé à l'article 35*octies*, § 1er, alinéa 1er, en projet de la loi coordonnée "est pris sur la proposition de la Commission de conventions pharmaciens-organismes assureurs". Le ministre peut demander à la Commission de formuler une proposition dans un délai d'un mois. Si la proposition n'est pas formulée dans le délai voulu ou si le ministre ne peut s'y rallier, il peut soumettre lui-même une proposition à la Commission. La Commission rend alors un avis sur cette proposition dans le délai d'un mois. S'il n'a pas été formulé dans ce délai, l'avis est considéré comme ayant été donné.

Par souci de sécurité juridique, le texte de la disposition en projet devrait indiquer plus clairement que la proposition de la Commission de conventions peut être formulée tant d'office qu'à la demande du ministre et que le Roi ne peut exercer la compétence concernée que s'il existe soit une proposition de la Commission de conventions, soit une proposition du ministre sur laquelle la Commission de conventions doit rendre un avis.

Une observation analogue peut être formulée quant à l'article 35*octies*, § 2, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée.

4. L'article 35*octies*, § 2, alinéa 1er, en projet, de la loi coordonnée fait état des "bonnes pratiques pharmaceutiques telles que fixées par le Roi en exécution de l'article 4, § 2*bis*, de l'arrêté royal n/ 78 du 10 novembre 1967 relatif à l'exercice des professions des soins de santé".

Il convient toutefois de relever que l'article 4, § 2*bis*, de l'arrêté royal n/ 78 du 10 novembre 1967 charge le Roi de définir "les principes et lignes directrices de bonnes pratiques pharmaceutiques". Il est recommandé de mieux aligner la rédaction de l'article 35*octies*, § 2, alinéa 1er, en projet, de la loi coordonnée sur celle de l'article 4, § 2*bis*, de l'arrêté royal n/ 78, auquel il est fait référence.

5. L'article 35*octies*, § 2, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée dispose que chaque groupe de spécialités pharmaceutiques remboursables se voit attribuer un niveau

d'honoraire dont la valeur est déterminée par le ministre sur proposition de la Commission de conventions pharmaciens-organismes assureurs. Cette compétence attribuée au ministre est de nature réglementaire et soulève des questions quant à sa compatibilité avec les principes constitutionnels relatifs à l'exercice des pouvoirs de l'État.

Pareille délégation est en effet difficilement conciliable avec les règles inscrites dans la Constitution, parce que le pouvoir réglementaire est dévolu au Roi, et non au ministre, et qu'avec une telle délégation, le législateur empiète sur une prérogative du Roi. Il peut néanmoins être admis que la loi accorde des délégations directes de pouvoir réglementaire aux ministres si la compétence ainsi déléguée concerne une matière accessoire ou un détail qui, en outre, doivent être réglés d'urgence.

Compte tenu de ce que la compétence qui est attribuée au ministre à l'article 35*octies*, § 2, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée a un impact direct sur la détermination du montant des honoraires des pharmaciens, la question se pose de savoir avec insistance si pareille compétence peut être qualifiée d'"accessoire" ou de "détail". Il n'est pas davantage évident de justifier la délégation de compétence directe accordée au ministre par une référence à des motifs objectifs afférents au caractère urgent des mesures visées. Néanmoins, les auteurs du projet feront bien de préciser dans l'exposé des motifs comment la délégation accordée au ministre s'intègre dans les règles constitutionnelles qui viennent d'être évoquées. Si les auteurs ne trouvent pas de justification adéquate pour la délégation concernée opérée par le législateur, il conviendra d'envisager de déléguer la compétence susmentionnée au Roi, à condition, bien sûr, qu'il soit satisfait aux conditions mentionnées au point 1 ⁽³⁾.

6. L'article 35*octies*, § 3, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée attribue au ministre la compétence de diminuer l'intervention de l'assurance pendant une période qu'il détermine, d'un pourcentage qu'il fixe, s'il apparaît de la réestimation du mois d'avril que

⁽³⁾ D'ailleurs, la question se pose dès à présent de savoir comment la règle énoncée à la fin de l'article 35*octies*, § 2, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée, qui prévoit que le Roi fixe les règles suivant lesquelles un certain niveau d'honoraire est attribué suite à une demande d'inscription dans la liste, se conçoit par rapport à la compétence que le même alinéa donne au ministre en vue de déterminer la valeur du niveau d'honoraire qui est attribué à chaque groupe.

la rémunération globale est plus élevée que le montant maximum qui est prévu pour la rémunération due aux pharmaciens visés dans le projet ⁽⁴⁾.

Ces délégations de compétence au ministre doivent également être contrôlées à la lumière des principes rappelés au point 5 et appellent une justification à ce titre dans l'exposé des motifs.

7. Sous réserve de l'observation formulée au point 7, il y a lieu de constater que le segment "het maximaal bedrag dat is vastgesteld voor het jaar t" du texte néerlandais de l'article 35*octies*, § 3, alinéa 3, en projet, de la loi coordonnée ne correspond pas aux mots "le montant maximum qui est fixé", utilisés dans le texte français. Il convient de remédier à cette discordance.

⁽⁴⁾ Voir l'article 165, dernier alinéa, de la loi coordonnée et la compétence qui y est attribuée au Roi - et non au ministre - sur le plan de l'application du pourcentage de diminution visé dans cette disposition.

La chambre était composée de

Messieurs	M. VAN DAMME,	président de chambre,
	J. BAERT, W. VAN VAERENBERGH,	conseillers d'État,
	A. SPRUYT, M. RIGAUX,	assesseurs de la section de législation,
Madame	G. VERBERCKMOES,	greffier.

Le rapport a été présenté par M. L. VAN CALENBERGH, auditeur.

La concordance entre la version néerlandaise et la version française a été vérifiée sous le contrôle de M. M. VAN DAMME.

LE GREFFIER,

LE PRÉSIDENT,

G. VERBERCKMOES

M. VAN DAMME